

“Πόσο αλμυρή μπορεί να είναι μία έρημος;”

Γεωργία Οικονόμου
29.4.22

Η Ναταλία Γεωργοσοπούλου και η Σταύρια Νικολάου μιλούν στο NEWS 24/7 με αφορμή την “Αλμυρή Έρημο” μία πρωτότυπη σκηνική σύνθεση που θα κάνει πρεμιέρα την 1η Μαΐου στον ιστορικό χώρο Laboratorium του Γιέρζι Γκροτόφσκι, στο Βρότσλαβ της Πολωνίας και ακολούθως θα παρουσιαστεί στην Αθήνα.

Τι συμβολίζει η Αλμυρή Έρημος και τι θα δούμε στην παράσταση αυτή;

Ναταλία: Η «Αλμυρή Έρημος» είναι μια παράσταση που μιλά για τον πόλεμο και την προσφυγιά, και που η σπίθα της ιδέας ήταν η συμπλήρωση των 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Πρόκειται για πρωτότυπη σκηνική σύνθεση που αντλεί το υλικό της από μαρτυρίες προσφύγων, λογοτεχνικά βιβλία και ντοκιμαντέρ για τη Μικρά Ασία.

Πραγματεύεται την αιματηρή αυτή εποχή της μικρασιατικής εκστρατείας(1919-1922) που ιστορικά συνεχίστηκε και κορυφώθηκε με τραγικές εσωτερικές περιπέτειες και εμφύλιες συγκρούσεις.

Οι δύο χαρακτήρες της παράστασης ο Στρατιώτης και η Γυναίκα αφηγούνται τα ιστορικά γεγονότα της εποχής, δίχως να συναντιούνται σε πραγματικό χρόνο μα στο τέλος και οι δύο καταλήγουν σε ένα τοπίο φωτισμένο από τα πυρά των μαχών επάνω στα καπνισμένα ερείπια της μικρασιατικής χώρας.

Σταύρια: Η Αλμυρή Έρημος είναι υπαρκτή περιοχή στην τότε Μικρά Ασία (σημερινή Τουρκία) . Είναι ένα οροπέδιο με ελάχιστη βλάστηση και κατοίκους. Ιστορικά, πίσω στο 1921, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η πορεία του Ελληνικού Στρατού στην Αλμυρή Έρημο με σκοπό την κατάληψη της Άγκυρας σήμανε και την αρχή του τέλους τόσο της Ελληνικής εκστρατείας όσο και της Μεγάλης Ιδέας. Η Αλμυρή Έρημος επεφύλασσε πολύ δύσκολες συνθήκες για τους Έλληνες στρατιώτες πολλοί από τους οποίους χάθηκαν πριν φτάσουν καν στον ποταμό Σαγγάριο όπου και έγιναν οι κύριες μάχες. Είναι, λοιπόν, και για εμάς ένας συμβολισμός αυτής της «αρχής του τέλους». Γιατί κάθε αρχή πολέμου σημαίνει ταυτόχρονα για χιλιάδες -ίσως και εκατομμύρια - ανθρώπους το τέλος. Ταυτόχρονα, ο συνδυασμός των λέξεων «Αλμυρή Έρημος» μας προκαλούσε ένα αίσθημα πίκρας και ερημιάς, αισθήσεις κυρίαρχες στον πόλεμο. Έτσι, «Αλμυρή έρημος» είναι εν δυνάμει κάθε πόλη, κάθε χώρα αν έχει την ατυχία να ζήσει πόλεμο.

Αυτό που δημιουργήσαμε εμείς είναι ένα ποίημα για τον πόλεμο που μετουσιώνεται σε μια ωδή στην ανθρωπιά. Το νήμα της αφήγησης ακολουθεί έναν στρατιώτη και μια γυναίκα με θραυσματικές αφηγήσεις από το 1919 έως

και το 1922 , που μέσα από την πορεία του ελληνικού στρατού και την τύχη του ελληνισμού της Μικρας Ασίας κατά την Καταστροφή ξεδιπλώνεται τελικά όλη η «Ιστορία του Πολέμου» της ανθρωπότητας.

Πώς επικοινωνεί η παράσταση αυτή με το σήμερα; Πόσο επίκαιρη είναι σήμερα που και πάλι ζούμε υπό τη σκιά ενός νέου πολέμου;

Σταύρια: Μελετώντας βιβλία και πηγές για την Μικρασιατική καταστροφή μας έγινε γρήγορα σαφές ότι πάντα ο πυρήνας του πολέμου είναι ο ίδιος: όλοι θρηγούν νεκρούς και μένει μόνο πόνος. Από τις «Τρωάδες» μέχρι και τον πιο πρόσφατο πόλεμο που διαδραματίζεται αυτή τη στιγμή στην Ουκρανία, δεν έχει αλλάξει τίποτα. Και με αυτό ως διαπίστωση, και αφετηρία, προσεγγίζουμε το υλικό με πρόθεση να διεισδύσουμε στην πρωτογένεια των συναισθημάτων που γεννά και προκαλεί ο πόλεμος.

Γιατί πρέπει να σκαλίζουμε τη μνήμη του τραύματος;

Ναταλία: Δεν είναι η μνήμη του τραύματος που σκαλίζουμε μα η μνήμη της ζωής που εμπεριέχει από τη φύση της το τραύμα, και που όσο αποσιωπάται τόσο πέφτει πάνω μας και μας καταπλακώνει.

Την μνήμη της ζωής λοιπόν οφείλουμε να θυμόμαστε, να σκαλίζουμε, να κραυγάζουμε, αυτή είναι που επαναφέρει το αίμα στην καρδιά και το κάνει να βράζει.

Λησμονώντας το ιστορικό- κοινωνικό παρελθόν ξεθεμελιώνεται ο τόπος μέσα στο σώμα μας που μας ενώνει με τις ρίζες μας και που όταν έρχεται η μνήμη και αγγίζει αυτή τη συχνότητα σε σπαράζει με τρόπο τραγικό, πρωτογενή.

Η εποχή που ζούμε έχει την τάση να συρρικνώνει τους ανθρώπους, να τους σχετικοποιεί κάνοντας τους να ζουν σιωπηλά και απόμακρα στην μνήμη κάποιου παρελθόντος. Το παρελθόν είναι όμως πολύ συγκεκριμένο και η μόνη διέξοδος είναι να το αντιμετωπίσουμε με μάτια ανοιχτά αναζητώντας την αλήθεια όσο κι αν ξαφνιάζει όσο κι αν έρχεται σε σύγκρουση με τα παραδομένα.

Σταύρια: Η αλήθεια είναι ότι αν το σκεφτούμε λίγο πιο φιλοσοφικά, ο καθένας μας είναι ό, τι κουβαλά η μνήμη του. Πάνω στα βιώματα και εν γένει στις μνήμες δομείται η προσωπικότητά του. Όσο, λοιπόν, αυτή η «μνήμη» - εκτός από το προσωπικό, τη ζωή και τα βιώματα κάθε ανθρώπου ως άτομο - διευρύνεται με μνήμες συλλογικές , με τραύματα παρελθοντικά και συλλογικά τόσο το «είναι» εξελίσσεται ευαισθητοποιείται και , ας μου επιτραπεί η λέξη, εξανθρωπίζεται.

Πώς αισθάνεστε που η παράσταση θα κάνει πρεμιέρα την 1η Μαΐου στο Βρότσλαβ της Πολωνίας;

Ναταλία: Είναι τιμή μας η παράσταση να κάνει πρεμιέρα στον ιστορικό χώρο *Laboratorium*, του Γέρζι Γκροτόφσκι στο Βρότσλαβ. Διπλή τιμή η ομάδα, στην οποία είμαι μέλος, να συμμετέχει στα πλαίσια του φεστιβάλ 'Sakura' που διοργανώνει η καλλιτεχνική ομάδα του Ινστιτούτο Γκροτόφσκι 'Studio Kokyu', καθώς έχω μαθητεύσει δίπλα στην ομάδα για έναν χρόνο και συνεχίζω να εμπνέομαι από τη δράση της. Ακόμη μεγάλη χαρά που έχουμε την υποστήριξη της ελληνικής πρεσβείας και της ελληνικής κοινότητας.

Γιατί η ανθρωπότητα δε μαθαίνει από τα λάθη της και συνεχίζει να κάνει... κύκλους;

Ναταλία: Ίσως η ανθρωπότητα δεν μπορεί να ξεπεράσει την ιστορία της και να την προκαλέσει πηγαίνοντας σε άλλα τοπία μη γνώριμα. Δεν πρόκειται περί σωστού και λάθους τόσο, όσο ενός επαναπροσδιορισμού θέτοντας την ανθρωπότητα σε θέση να στοχάζεται, να διεκδικεί να αρθρώνει τραγική κραυγή να βρει τον χώρο της.

Στην ιστορία έχουμε πολλά παραδείγματα που λαοί, κοινωνίες, εγχειρήματα φτάσανε στον ποταμό να διαβούν την ιστορική πραγματικότητα, με στόχο να βαδίσουν στην ιστορική αναγκαιότητα και που άλλοτε τα κατάφεραν και άλλοτε ο αγώνας τους πνίγηκε.

Η εποχή δεν τερματίζεται, ανανεώνεται και αγωνιά. Και κατά αυτήν την έννοια πάντα υπάρχουν άνθρωποι που θα αφουγκραστούν αυτήν την αγωνία και θα προσδοκούν μια νέα πραγματικότητα.

Τι θα αλλάζατε γύρω σας αν μπορούσατε;

Σταύρια: Δεν θα προβώ σε μακροπολιτικής φύσης δηλώσεις όπως το να μην γίνονται πόλεμοι, θα αρκεστώ σε κάτι πιο καθημερινό. Θα άλλαζα ή καλύτερα θα ευχόμουν να υπήρχε στον κόσμο μεγαλύτερη «αποδοχή». Αποδοχή πρώτα του ίδιου μας του εαυτού και εν συνεχεία - και συνεπακόλουθα- αποδοχή της μοναδικότητας του κάθε ανθρώπου γύρω μας.